

Notitie

aan W. Kleinbruinink (gemeente Leiden)
van W. Moerland
betreft Flora- en faunawetonderzoek Driestar College
project 0603
datum 26 mei 2010

bsr

bureau Stadsnatuur Rotterdam

Postbus 23452

3001 KL Rotterdam

telefoon: 010-436 42 22

fax: 010-436 43 99

e-mail: bsr@nrm.nl

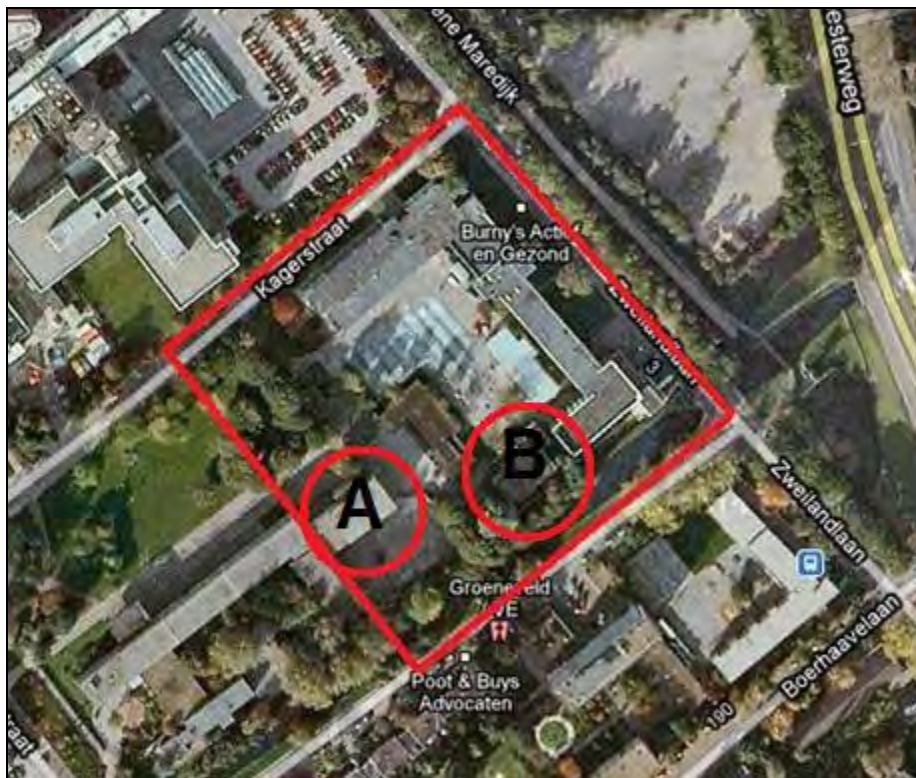
www.bureaustadsnatuur.nl

bezoekadres: Natuurhistorisch Museum

Rotterdam - Westzeedijk 345 (Museumpark)

Inleiding

Op verzoek van de gemeente Leiden heeft bSR een onderzoek uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet. Dit is naar aanleiding van het gereedmaken van een bestemmingsplan, waarbij nieuwbouw van een school, het Driestar College, wordt ingepland. Dit onderzoek heeft zich gericht op strikt beschermde soorten, dat wil zeggen soorten die geplaatst zijn in tabel 2 of tabel 3 van de Flora- en faunawet en waarvoor bij ruimtelijke ontwikkelingen in Leiden een ontheffing vereist is. De begrenzing van het onderzoeksgebied is weergegeven in Figuur 1. Met de ruimtelijke ingrepen zullen twee gebouwen gesloopt worden. In de west- en zuidhoek worden bomen en struwelen verwijderd.

Figuur 1. Onderzoeksgebied, rood omlijnd. Omcirkeld: te slopen gebouwen.

Methodiek

In de ochtend van 6 mei 2010 is door een medewerker van bSR een bezoek gebracht aan het onderzoeksgebied. Gedurende dit bezoek is gekeken:

- of direct aantoonbaar strikt beschermde soorten aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied;
- of er (indirecte) aanwijzingen zijn voor het voorkomen van strikt beschermde soorten;
- of het gebied potentie heeft voor strikt beschermde soorten;
- op welke wijze eventuele strikt beschermde soorten het onderzoeksgebied gebruiken als leefgebied;
- of er in het kader van de Flora- en faunawet vervolgonderzoek nodig is.

Op grond van beschikbare informatie over verspreiding en voorkomen van strikt beschermde soorten in Leiden, heeft het onderzoek zich gericht op de soortgroepen vogels, vleermuizen en flora. Strikt beschermde vertegenwoordigers van andere soortgroepen worden op grond van hun verspreiding en ecologie in principe niet op deze locatie verwacht. Het onderzoek heeft zich zowel gericht op de bebouwing en andere verharde elementen, als op groenstroken en beplanting.

Resultaten

Gebiedsbeschrijving

De ecologische waarden binnen het onderzochte gebied vallen vooral op in de vorm van de rijkelijk aanwezige begroeiing aan de randen. In de westelijke hoek van het projectgebied is een groenperceel met volwassen bomen (Figuur 2), vooral Gewone esdoorn (*Acer pseudoplatanus*). Verder is opgaande begroeiing aanwezig, bestaande uit Rode kornoelje (*Cornus sanguinea*), Eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*), Vlier (*Sambucus nigra*), Sneeuwbes (*Symphoricarpos albus*), Spaanse aak (*Acer campestre*) en Liguster (*Ligustrum spec.*). De ondergroei wordt vooral vertegenwoordigd door Klimop (*Hedera helix*), die zich bij enkele bomen omhoog slingert. Dergelijk groen is voor vogels van stedelijk groen zeer van belang voor wat betreft broedgelegenheid. Ook de groenstrook langs de singel aan de zuidrand van het projectgebied (Figuur 3) is in deze context van ecologisch belang. In deze strook staan naast Hazelaar (*Corylus avellana*) en Vlier ook hogere populieren (*Populus spec.*), met als ondergroei Grote brandnetel (*Urtica dioica*) en Reuzenberenklauw (*Heracleum mantegazzianum*). Dood hout is aanwezig. Een zeldzame exoot en stinsenplant, de Overblijvende ossentong (*Pentaglottis sempervirens*), is hier aangetroffen met meerdere exemplaren. Het braakterrein (Figuur 4), gesitueerd voor gebouw A, wordt gekenmerkt door ruigtesoorten als distels (*Cirsium spec.*), Witte dovenetel (*Lamium album*), Robertskruid (*Geranium robertianum*), zuring (*Rumex spec.*), Bijvoet (*Artemisia vulgaris*) en Klein hoefblad (*Tussilago farfara*). De bebouwing in het onderzochte gebied is van matig ecologisch belang. Een uitzondering hierop is gebouw A (Figuur 5), dat door de vervallen staat en aanwezigheid van open stootvoegen (Figuur 6) mogelijkheden biedt voor vooral vleermuizen en een enkele broedende vogel. Gebouw B heeft uit bouwtechnisch oogpunt een minder ecologische relevantie. Een beschut gelegen singel ligt tussen de Marienpoelstraat en het projectgebied in (Figuur 7).

Vleermuizen

Er zijn geen directe aanwijzingen gevonden dat vleermuizen het onderzoeksgebied gericht gebruiken als leefgebied. Echter, om vast te stellen of er een (krachtens de Flora- en faunawet jaarrond beschermde) kraam- of paarverblijfplaats in de bebouwing dan wel groenstroken voorkomt, is aanvullend onderzoek gewenst. Dit omdat de bebouwing op sommige plaatsen technisch gezien de mogelijkheid blijkt te bieden voor het voorkomen van een dergelijke verblijven. Met name het te slopen gebouw A lijkt geschikt voor vaste verblijven van een huisbewonende soort als de Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Bovendien zijn de groenstroken en bomen geschikt voor baltsplaatsen in het najaar van de Ruige dwergvleermuis. Voorts zijn de groenstroken geschikt als foerageergebied van voorgaande soorten, alsmede voor Laativlieger (*Eptesicus serotinus*). De bomen gesitueerd langs de singel creëren een potentieel geschikt foerageergebied voor Watervleermuis (*Myotis daubentonii*). De watergang bevindt zich in de luwte van de bomen en is bovendien matig voorzien van openbare verlichting. Ingrepen in de groenvoorziening binnen het projectgebied kan directe gevolgen hebben voor eventueel foerageergedrag van de soort.

Vogels

De aanwezigheid van een zingende Heggenmus (*Prunella modularis*), Merel (*Turdus merula*), Winterkoning (*Troglodytes troglodytes*) en Gaai (*Garrulus glandarius*), allen standvogels, gecombineerd met het aanwezige habitat in de vorm van bomen, struweel en gazons, vormen sterke aanwijzingen dat deze soorten binnen het onderzoeksgebied broeden. Broedverdachte activiteit is voorts opgemerkt van Houtduif (*Columba palumbus*) en Staartmees (*Aegithalos caudatus*). Een nestlocatie van de Pimpelmees (*Cyanistes caeruleus*) is vastgesteld in een opening op een hoek van gebouw A.

Jaarrond beschermde vaste rust- of verblijfplaatsen van andere vogelsoorten, specifiek gebouwbroeders als Huismus (*Passer domesticus*), zijn niet aangetroffen. Echter, de bomen in beide groenstroken bieden zeker potenties op vaste rust- of broedlocaties van uilen als Bosuil (*Strix aluco*) en Ransuil (*Asio otus*). Meerdere bomen in het onderzoeksgebied herbergen een onoverzichtelijke, dichte kroon, als gevolg van overwoekering door Klimop. Potentieel geschikte nesten voor Sperwer (*Accipiter nisus*) of Boomvalk (*Falco subbuteo*) zijn niet waargenomen.

Flora

Er zijn geen aanwijzingen dat beschermde plantensoorten voorkomen binnen de grens van het onderzoeksgebied. Op de zuidelijk gelegen oever van de singel zijn meerdere exemplaren van de Wilde kievitsbloem (*Fritillaria meleagris*) aangetroffen. Binnen de grens van het onderzoeksgebied ontbreekt deze soort. Gelet op de locatie is het zeer aannemelijk dat de betreffende planten geen natuurlijke oorsprong hebben. De Wilde kievitsbloem wordt volop aangeplant in berm en in de stad. Landelijk is de soort zeer bedreigd en zeldzaam geworden.

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen locaties gevonden voor (beschermde) muurflora. Strikt beschermde plantensoorten, zoals de in Leiden plaatselijk voorkomende Gele helmblom (*Pseudofumaria lutea*), worden niet in een natuurlijke hoedanigheid binnen het onderzoeksgebied verwacht.

Conclusies

Op basis van de ondervindingen gedurende het bezoek op 6 mei 2010 kan gesteld worden dat binnen het onderzoeksgebied potenties liggen voor beschermde functionaliteit ten aanzien van vleermuizen.

Aanwezigheid van kraamkamers van de Gewone dwergvleermuis kan niet worden uitgesloten. Voorts zijn vaste paarverblijven van zowel deze soort, als voor Ruige dwergvleermuis niet onwaarschijnlijk. De groene delen van het plangebied kunnen bovendien dienen als foerageergebied voor verschillende soorten vleermuizen, waaronder ook Laatvlieger en Watervleermuis.

Wat betreft jaarrond beschermde vogels moet geconcludeerd worden dat het onderzochte gebied ongeschikt is voor zowel Huismus als Gierzwaluw (*Apus apus*). Vaste verblijfplaatsen van uilen zijn echter niet ondenkbaar, gelet op de goed ontwikkelde struweelvorming en bosschages op meerdere locaties in het gebied. Ook wordt geconcludeerd dat broedactiviteit van Sperwer niet is uitgesloten. Gedurende de incubatietijd (wanneer de eieren uitgebroed worden), zeker wanneer de bomen reeds in blad staan, kan aanwezigheid van een nest snel over het hoofd gezien worden.

Aangaande de flora valt te concluderen dat er geen strikt beschermde soorten in het gebied aanwezig zijn.

Aanbevelingen

- Aanvullend onderzoek naar de functionaliteit van het gebied voor vleermuizen, dat wil zeggen het voorkomen van kraamkamers en paarverblijven binnen het plangebied, alsmede het voorkomen van foerageer- en vlieggedrag voor de verschillende soorten. Bij vervolgonderzoek dient het landelijk gebruikte Vleermuizenprotocol toegepast te worden. Hierbij worden vier bezoeken afgelegd, te weten twee in het voorjaar/ zomer (kraamkolonies), één in de zomer (vliegroutes en foerageergebieden) en één bezoek in het najaar (paarverblijven).
- Aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van vaste rust- of verblijfplaatsen van uilen en Sperwer, in het bijzonder in de bossage gelegen in de westhoek van het projectgebied
- Verwijderen van bomen en struweel bij voorkeur in de periode september – februari. Dit vanwege de grote kans op aanwezigheid van broedende vogels buiten deze periode. Verstoring van broedende vogels is wettelijk verboden; hiervoor kan geen ontheffing worden verkregen.

Tabel 1. Planning vervolg op basis van resultaten quick scan

Actie	2010					2011				
	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	januari	februari
Vogelonderzoek (Sperwer, uilen)	X	X								
Vleermuisonderzoek (voorjaar)	X	X								
Vleermuisonderzoek (zomer/najaar)			X	X	X	X				
Ontheffingsnavraag							X	X	X	X

Fotomateriaal

W. Moerland

Kaartmateriaal

Google maps

© bureau Stadsnatuur Rotterdam, Postbus 23452, 3001 KL Rotterdam

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.

bSR kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

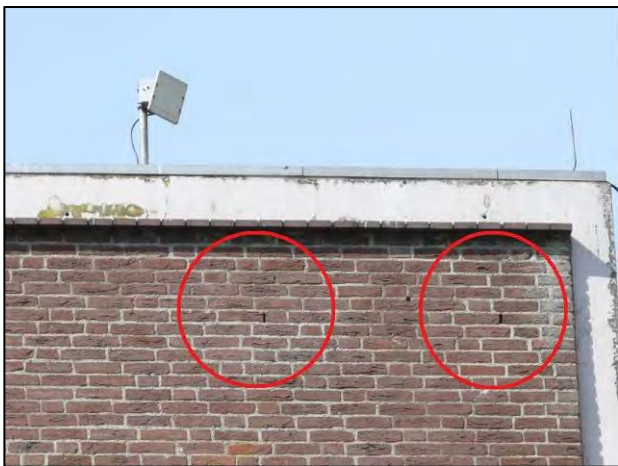
Bijlage

Figuur 2. en 3. De groenstroken van respectievelijk de westhoek en de zuidhoek van het projectgebied

Figuur 4. en 5. Het braakland, alsmede het aangrenzende gebouw A.

Figuur 6. Open stootvoegen in gebouw A; Figuur 7. De beschut gelegen singel aan de Marienpolestraat